

FAKTAARK 53: Skoler og SFO på tur - sikkerhet og hygiene

Når skolen skal på tur/utflukt trengs det ofte andre rutiner enn på skolen egne områder. Dette faktaarket viser hvilke rutiner som bør være på plass ved skolen. Oversikten er ikke uttømmende, og skolen må selv gjøre en konkret risikovurdering av tursituasjonen og vurdere hva som er nødvendig for deres skole.

[Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler](#) stiller krav om at barnehagen skal ha klare rutiner for å ivareta sikkerhet og hygiene (jf. §§ 7, 14, 15 og 17). Rutinene skal i hovedsak skriftliggjøres. Vi viser også til [Miljø og helse i barnehagen](#) (veileder til forskriften).

Risikovurdering

Før dere forlater skolens område skal det være gjennomført en risikovurdering. Tenk gjennom:

1. Hvor skal vi, hvordan kommer vi oss dit og hva skal vi gjøre der?
2. Hvilke uønskede hendelser kan skje?
3. Hvordan kan vi unngå at disse uønskede hendelsene oppstår?

De voksne skal ha førstehjelpskompetanse og kjenne rutinene som gjelder for sikkerhet på tur og akutt beredskap. Skolen må ha klare rutiner for å ha god oversikt over barnegruppa til enhver tid, inkludert gode tellerutiner.

Hva skal være med i sekken til de voksne?

- Førstehjelpsutstyr inkludert eventuelle medisiner til elever
- Mobiltelefon med nummer til foreldre/foresatte, giftinformasjonen, nødnetter og ledelsen ved skolen
- Utstyr for håndhygiene og toalettbesøk
- Signalflytte for å få kontakt med andre voksne i en krisesituasjon hvis man er langt fra hverandre
- Drikkevann
- Rutiner for alvorlige hendelser som for eksempel elever som forsvinner, elever som blir skadet på tur og lignende jf. risikovurderingen

Barnas sekk bør inneholde

- Mat og drikke
- Ekstra skiftetøy (klær etter værforhold)

Si fra hvor dere går

Sørg for at skolens ledelse alltid vet hvem som drar, og hvor dere skal når dere forlater skolen. Dette kan f.eks. løses ved å fylle ut et turskjema. Det kan være nyttig å lage et kart hvor de mest brukte rasteplassene for skolen er avmerket. Faste rasteplasser bør sjekkes for mobildekning og stedfestes med GPS slik at ambulanse/helikopter raskt kan finne fram.

Underveis

- Elevene bør utstyres med refleksvester eller lignende for god synlighet. Skriv på barnehagens navn og telefonnummer
- Følg skolens rutine for trafiksikkerhet/forflytning

Ved turmålet

- Kontroller sikkerheten på området (avfall, myrhull, vanndybde i bekk/vann, skrent, klatretrær og underlag, hoggorm, vepsebol, dyreekskrementer, giftige planter/sopp, lekeapparater, trafikk m.m.)
- De voksne bør gå opp grensene for lekearealet med barna. Avtal samlingssted med elevene når de voksne gir et avtalt kallesignal

Opphold ved vann

- Ved opphold ved vann kan det være nødvendig at noen av de voksne har livredderkompetanse. Dette må skolen vurdere basert på blant annet vanndybde og strømforhold. Hvis barn kan bli liggende under vann og de voksne må dykke for å redde dem, trengs livredderkompetanse.
- Vurder hvilke regler som skal gjelde for lek i nærheten av vannet/i vannet ut fra barnas alder, svømmedyktighet, vanndybde etc.
- De voksne skal til enhver tid ha oversikt over barn som er i/ved vannet.
- Bruk alltid redningsvest i båt eller kano. Det skal alltid være minst én voksen i båten og én på land.

Ved islagte vann

- Avklar om isen er sikker, sjekk [varsom.no/isvarsling fra NVE](https://varsom.no/isvarsling-fra-nve), lokalkunnskap eller iskart.no)
- Hold god avstand til innløp/utløp av vann
- Ved skøyting og isfiske skal det hele tiden være en voksen på land med livredderline
- De voksne på isen skal ha ispigger på dressen og redningsline

Mat og hygiene på tur

- Håndhygiene er svært viktig, også utendørs. Før tilberedning av mat må dere vaske hendene godt og/eller bruke hånddesinfeksjonsmiddel
- Vask hendene før dere spiser. Er ikke rennende vann tilgjengelig kan dere bruke våtservietter
- Del opp ingrediensene inne på skolen og legg det i egne plastbokser med lokk slik at dere slipper oppdeling ute
- Vinterstid bør barna bruke spisevotter, (votter/vanter forbeholdt spising)

Råd om drikkevann

Drikk ikke vann direkte fra naturen (innsjøer/vann, elver og bekker). Vannet kan drikkes hvis dere koker det eller desinfiserer det på annen måte. Du finner mer informasjon på Mattilsynet sine nettsider om vann fra kilder i naturen:

- [Se deg rundt før du slukker tørsten i en bekk, Mattilsynet](#)

Planter, bær og sopp

De fleste sopp og planter er ufarlig å smake på, men det finnes arter som kan føre til forgiftning, og noen kan gi alvorlig forgiftning. Det er derfor viktig å ha oversikt over hvilke arter som finnes der dere ferdes, slik at dere kan håndtere det riktig dersom elever spiser eller berører noe av dette.

Her finner du mer informasjon:

- [Helsenorge - giftinformasjonen: Planter og bær](#)
- [Helsenorge - giftinformasjonen: Sopp](#)

Bålbrenning

Det er forbud mot opptenning av bål i marka i perioden 15.04-15.09, såfremt det ikke er tilrettelagt bål plass og søkt om tillatelse. En voksen skal alltid være ved bålet/grillen/kokeapparatet til det er slukket/avkjølt. Det skal alltid være slukkeutstyr (vann/brannteppe) tilgjengelig ved åpen ild.

Toalettbesøk i skogen

Oppfordre barna til en tur på toalettet før dere drar fra skolen. Sørg for å lære elevene/barna hva som er egnet sted for dobesøk i naturen og hvordan man rydder etter seg (vekk fra stier, legge over større steiner eller kvister for å dekke til avføring). Vask/desinfiser hendene etter dobesøk.

Gjest i naturen

Husk, dere er gjester i naturen - det skal ikke vises etterpå at dere har vært der. Da blir det så mye triveligere for de som kommer etter dere.

Allemannsretten, friluftsløven og grunneiers rettigheter

Enhver kan ferdes i skog og utmark til alle årstider og døgntider. Husk å vise hensyn til dyreliv og innretninger som grunneier har satt opp (gjerder etc.).

Før det kan settes opp faste innretninger som gapahuk, bål plass og lignende på rasteplass, må tillatelse innhentes fra grunneier.

Klima- og miljøenheten oppfordrer barnehagene til å benytte utfartsområdene, men ber dere om å variere mellom rasteplasser slik at slitasjen på de enkelte områder reduseres.

Mer informasjon

- [Trondheim kommune - Friområder, turstier](#)
- [Trondheim kommune - Skiløyper, skog og mark](#)
- [Bål og brenning i Trondheim. Når kan vi fyre kaffebål? Kan vi brenne avfall?](#)
- [Allemannsretten \(Miljøstatus i Norge\)](#)
- [Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.](#)
- [Varsom.no](#)
- [Iskart.no *](#)

***NB!** Ang bruk av iskart: Husk at du er ansvarlig for din egen sikkerhet og at istykkelsen normalt varierer på et vann. Isobservasjonene du ser i kartet kan inneholde feil, og er kun punktobservasjoner. De er derfor sjelden dekkende for hele vannet og må brukes sammen med din egen kunnskap og fornuft. Posisjonen som vises på kartet kan være en annen enn observasjonspunktet, så sjekk kommentarene.

